

Türkiye’de Hükümetler neden son 50 yıldır Nükleer Güç Santal (NGS) yapımına para ayıramıyorlar ? 10 maddede özet!

Yüksel Atakan, Dr. Radyasyon Fizikçisi, ybatakan4@gmail.com, 28.03.2025 (Bkz. Not en altta)

1. Bütçe hep negatifte, enflasyon hep yüksek, döviz hep az ya da yok. İç ve dış borç yüksek.
 2. Her bakanlık daha fazlasını talep ediyor ama hükümetlerin öncelikleri başka.
- Hükümet sağlık, eğitime hatta emekliye bile yeterince para ayıramıyor.
3. Enerji başka kaynaklardan zaten veresiye de olsa sağlanıyor. Örneğin Rusya'dan veresiye Doğal Gaz ya da başka ülkelerden ithal kömür daha ucuz. Bunlarla, hidrolik enerjiyle ve son yıllarda Rüzgar ve Güneş enerjileriyle elektrik zaten üretiliyor.
 4. NGS'lere çok para gerekiyor ama bunların toplam elektriğe katkısı çok az. 1200 MW lık 1 reaktörün toplam elektrik üretimine katkısı sadece % 2,5. Ancak 10 adet yapılırsa bir işe yarayacak. 10 adet yapılırsa katkı ilerde artan elektrik toplam üretiminin % 20'ni bile zor bulabilir.
 5. Bugün 4.Kuşak 1200MW bir reaktörün maliyeti yaklaşık 10 Milyar USD. 10 adet 100 Milyar USD. Bu para bütçe için yıllara bölünse de toplamda çok fazla. Bunu hiç bir hükümet göze almıyor ve alamaz da.
 6. Ancak bütçeden para çıkmadan YAP İŞLET VE BİZE ELEKTRİK SAT modeliye NGS yaptırılabilir ama buna Rusya'dan başka ilgi gösteren de olmadı. Rusya'nın da bu işte başka çıkarları olabileceği düşünülmeli (Başka ekonomik ve askeri gibi çıkarlar olabilir). Akkuyu NGS'leri bu modele göre yapılmakta.
 7. İleride de Rusya'nın Türkiye'ye belki 4 adet daha (Sinop) NGS yapması söz konusu olabilir ama 10 - 15 adet yapması beklenemez.
 8. Dünya'da 70 li yıllarda bir NGS'in yapımı 4-5 yıl sürerdi. Son 10 yıl içinde elektrik üretmeye başlayan yeni reaktörlerin (Finlandiya, Fransa ve ABD) yapımı 15 yıldan fazla sürdü. Nedeni gelişen teknoloji sonucu her iki yılda bir eklenen alet ve sistemlerle ilgili değişikliklerin işveren ile şirketler arasındaki fiyat ve yaptırım anlaşmazlıkları. Örneğin Finlandiya yeni reaktöründe hatta reaktörü ortaklaşa yapan Siemens ile Framatom mahkelelik oldular ve reaktör ancak 20 yıl sonra bitirilebildi.
 9. Akkuyu 4 nükleer reaktörlü NGS Andlaşması 2010 yılında TBMM'den geçerek onaylanmasına rağmen, aradan geçen 15 yılda ilk reaktör bile henüz şebekeye elektrik verecek durumda değil.
 10. Öte yandan küçük Bulgaristan 2 adet 1000 MW'lık Westinghouse AP 1000 reaktörü (Toplam 20 Milyar USD tutabilir) ısmarladı. Anlaşılan onların öncelikleri ve ileriye dönük teknoloji geliştirme planları başka.

Not: Bu yazımız, hükümetlerin son 50 yıldır neden nükleere para ayıramadığını, hükümetler yönünden inceleyerek, özetlemeye çalışıyor. Bu demek değildir ki bunları onaylıyoruz.

Nükleer santrallere sadece elektrik üretme makinesi (santrali) olarak değil, küçük Bulgaristan örneğiyle, nükleer teknolojide ARGE yapılmasına olanak sağlaması olarak da bakılması önemlidir. Böylelikle ülkemizde yan teknolojilerin gelişeceği de açıktır.